

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reclámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Kegyvesztés.

Még mindig érdeklődéssel kíséri a nyilvánosság a Konstantinápolyban történt sajtósági eseményeket és keresik a kulcsát annak a rejtélynek, mely Kiamil pasa hivatalvesztésével van kapcsolatban. A török miniszterválság előtt fölmerült és elintézett Dardanella-ügy annyiban tisztázva van, amennyiben a nagyhatalmak és azok közt Andolország is lényegesen módosították ez esetre vonatkozó pesszimiztikus nézetüket. Lassankint eloszlik az az aggodalom, mintha Törökország játéklabdául engedte volna át magát Oroszországnak.

Kétségtelen ez ügyben is az orosz diplomácia sikere, de alaposabb megfontolás után nem tulajdonítanak annak olyan jelentőséget, mint a meglepetésnek első hatása alatt. Utólagosan meg azt is vitatják Londonban, hogy a tengerszorosokon nemcsak orosz hajók szállítottak hadiszereket, hanem német és angol hajók is. És kezdik vitatni, hogy az orosz-török megállapodásnak egyfelől nincs gyakorlati értéke az oroszra nézve, másfelől pedig nincs megalázó és jogfosztó hatása a török szultánra nézve.

Az orosz-török megállapodásnak ez az ártatlan magyarázata természetesen szintén tulzolt. Nem egészen ily kedélyes a dolog, mert tény, hogy Oroszország többször összeütközésbe jött Törökországgal az orosz csapatoknak a Dardanellakon való átszállítása miatt és hogy most a két állam megegyezése vé-

get vetett ennek a vitának Oroszország előnyére, még pedig tudta nélkül a többi hatalmaknak, kivéve talán az oroszok szövetségesét, Franciaországot.

Eleinte úgy tetszett, mintha a hármasszövetség és Angolország diplomáciai beavatkozás tárgyává akarta volna tenni ezt az ügyet. Szó volt a portához intézendő együttes jegyzékről, — valamint arról, hogy az angol kormány tesz tiltakozó lépést, de lassankint elhallgattak ezek a tervezetek és most az a megbízható értesülés van előtérben, hogy a nagyhatalmak nem tesznek semmit.

E visszavonulás alapja pedig egyszerűen az, hogy az érdekelt hatalmak nem látnak, vagy nem akarnak látni abban az orosz-török megegyezésben semmi szerződés-szegést. Legföljebb a megegyezés formája és a titkolódzás bosszantják a külpolitikát csináló urakat, akik azonban a jó békesség kedvéért elnyelik erről a véleményüket és ezen ugynevezett csekélység fölött napirendre térnek. Ha megfordítva, Oroszországgal történt volna ilyesmi, a tiltakozások és fenyegetések egész özöne hangzanék Szentpétervár felől. A hármasszövetség és Angolország azonban nem akarnak végre is haszontalan jegyzékekkel demonstrálni, mert azoknak eredménye előreláthatólag nem lenne más, mint hogy a török szultán megrémülne, az orosz császár pedig szépen a markába nevetne a hatalmak bosszankodása fölött. A békét óhajtó hatalmak észre sem veszik a kavicsot, melyet utjukba dobtak, ha mind-

járt azzal a szándékkal történt is, hogy megbotoljanak benne. A zavar könnyen előidézhető, csak az első heves lépést kell tenni és az európai helyzet nem olyan, hogy komoly következmények nélkül föl lehetne vetni a keleti kérdések közül bár a legkisebbet is.

Ezek az okai, hogy simán mulik el az a rosszhiszeműség, mely ebben a kisserű, de titkos egyezség-kötésben orosz részről kifejezésre jutott. És még egy lényeges tekintet vezette ennél a kérdésnél a szövetkezett hatalmakat, melyek ebből is érthetőleg a békét akarják megóvni, amíg lehet. Abdul Hamid szultánt érdemlett rokonszenv veszi körül mindenütt. A török birodalom trónján ültek már kiválóbb és főleg letterősebb uralkodók, de kevés volt olyan, aki önzetlenebbül szolgálta volna népe jólétét, mint a jelenlegi szultán, aki oly igazságos uralkodó, akit csak jó szándék vezérel.

És sok tapintatot is mutatott a szultán azon nehéz kérdések megoldásában, melyek Törökországban egymást váltják föl. Kiamil pasa barátja volt Angolországnak és a hármasszövetségnek és hat évi minisztersége alatt Törökország külpolitikája elismerésre méltóan megfontoltan bizonyult és ebben a rögtönösen elbocsátott nagyvezér volt a szultán akaratának végrehajtója. Számátalan cselekedett Oroszország az utóbbi években, hogy a maga részére hódítsa Törökországot és különösen mindent mozgásba hozott arra, hogy a portát föllépésre bírja a bolgár trón bitorlója Ferdinánd ellen. De a

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

A kurucz háborúk költészetek.*)

Irtá: Kardos Albert.

Az ellenreformáció a XVI. század második felében már diadalt ül. A katolikus egyház nemesak megvédte magát, hanem véres fegyverrel az egész hazában háttérbe szorítja, üldözöbe fogja a protestáns felekezetet. Az egyháznak a király adott kezébe fegyvert és a harc nemesak vallásos, hanem politikai jelentőségű. Minél több hívet szerez vissza a római egyház, annál jobban érvényesíti a Habsburg családból való király felségi jogait a magyar alkotmány rovására, s a mikor a protestantizmus elhanyaglott, a nemzeti fejedelmek, ki eddigelé legalább Erdélyben fentartotta magát, széke összedőlt, és a magyar nemzet ősi alkotmánya is megsemmisült, a Habsburg-uralkodók korlátlan hatalommal kezdték uralkodni az országon.

Mert a bécsi udvarban, a honnan a Habsburg-uralkodók hazánkat kormányozták, az volt a politikai jelszó: Magyarországot előbb koldussá, aztán katolikussá és végül németté kell tenni.

E czél elérésére a legborzasztóbb eszközöktől sem riadt vissza a bécsi udvar. Az országot szedett-vedett zsoldos csapatainak kénye-kedvére bízta, kiket, ha zsoldjukat kérték, rablásra, fosztogatásra utasított; a protestánsok pedig a jezsuiták kegyelmétől fügtek, a kik természetesen százával fogdosták össze a református felkészeket és tanítókat, hogy börtönbe vessék, vagy gályára küldjék, vagy hogy egyenest vérpadr hurokolják őket.

A német katonák kegyetlen garázdalkodása, a katolikus papok fanatikus üldözése végre szinig töltötték a magyar nemzet keserűségének poharát. Feltámadt a nép, hogy jogait megvédje, hogy a zsarolókat elűzze, fegyvert fogtak a protestánsok, hogy templomaikat megoltalmazzák, a jezsuiták uralmát megtörjék. Vallási- és polgári háború keletkezett, tulajdonképp szabadságharcok a vallásért és nemzeti önállóságért, és e harcok közönséges neve: kurucz háborúk.

Hosszabb-rövidebb szünetekkel körülbelül negyven évig festették e küzdelmek a haza földjét véresre. Magyarország koldussá lett vagyonganban, pusztává lakosságban ez irtó hadakozás miatt, melyet nem szabályoztak hadi törvények, de a melyet mindkét részről kegyetlenül fokoztak az elkeseredett bosszu és a fanatikus düh. Koldussá, pusztává lett hazánk, mint Franciaország a Fronde idején, vagy a német birodalom a harminczéves háború korában.

A kurucz háborúk első felében (1675—85.) Tököly Imre gróf a vezér, ki még a törökök segítségével akarja a magyar állam függetlenségét a Habsburg-ház ellen megvédeni, második felében (1703—1711.) II. Rákóczi Ferenc fejedelem ragadja kezébe a szabadság földre típot zászlaját, és lobogtatja hosszu időn át fenyves győzelemmel, majd a balszerencsében önzetlen kitartással. Tulajdonképp ez volt a nagy nemzeti szabadságharc, melyben vagyonát és vérért áldozta az egész nemzet, katolikus és protestáns egyaránt.

E harc vakmerő hősokeket, jeles hadvezéreket és magasztos hazafiakat mutat fel, kikre ma is büszke a magyar. De annyi lelkesedés,

*) Mutatvány szerzőnek »A magyar szép irodalom története« című nagyobb terjedelmű munkájából, mely még ez év folyamán könyvtárczára kerül.

porta szilárd és hajthatatlan maradt ebben és a külpolitika összes kérdéseiben, még pedig egyenesen a szultán akaratából. És épen azért nem lehet tartani attól, hogy a török kormányválság irányváltást is jelent a porta külpolitikai magatartásában.

Valami sajtóságos titok veszi körül a porta eseményeit és azt, hogy a kegyvesztett Ki-mil pasa az ügyek éléről egyenesen a fogság mélyébe került. De ennek a csodálatos »miniszterválságnak« magyarázata aligha tartozik egyedül a világtörténet lapjaira.

Az 1892-ik évi állami költségvetés, melylyel a minisztertanács legutóbb két ülésen foglalkozott, most már, mint a Pol. Corr.-nak Budapestről írják, véglegesen megállapítottak tekinthető, a mennyiben már csak a közös kiadásokból Magyarországra eső kvóta s azonkívül egy-két alárendelt tétel van függőben. E megállapodás alapján az említett forrás szerint Wekerle pénzügyminiszter nagy sikere: a magyar államháztartási egyensúly épen nincs veszélyeztetve, sőt tekintve az 1890-ik évi eredményt, az egyensúly most még szilárdabbnak látszik. A mi a hadügy igényeinek a magyar költségvetésre való visszahatását illeti, a kormány a közvéleménynek megfelelően, mely pártkülönbösg nélkül egyaránt nyilvánul, minden előzékenysége dacára, melylyel a hadügy mellőzhetetlen szükségleteinek fedezésére törekszik, nagy súlyt fog arra fektetni, hogy az elért eredmény a jövőben se veszélyeztessék. A mi az egyes miniszteriumok költségvetését illeti, első sorban a kereskedelemügyi miniszterium költségvetése szerepel jelentékenyen felemelt tételekkel, melyek azonban csak formaszerepek, a mennyiben most már az osztrak-magyar államvasut is az állami költségvetésben szerepel. A honvédelmi, közoktatásügyi és igazságügyi miniszteriumok költségvetése összesen mintegy két millió forinttal emelkedett. Az államháztartási egyensúly megszilárdítása már ezek szerint sem könnyű dolog, a hadügyminiszterium 18—19 millió újabb köveletese pedig mindenesetre megzavarná. Remélhető azonban, hogy a hadügyminiszter kevesebbrel is beéri.

Bankkamatláb és mezőgazdaság.

Más országokban, a hol kiváltságolt jegybank van, a bank feladatának tekintti az ipart és a mezőgazdaságot jogosult hiteligényeire

nézve támogatni. A Magyarországon is rop-pant kiváltsággal megajándékozott osztrak-magyar jegybank éppen az ellenkezőt cselekszi. Egész politikája arra van irányozva, hogy kizsákmányolja a termelő osztályokat és hogy akkor drágítsa meg a pénzt, a mikor az leginkább a magyar földmívelést szolgáltni hivatott.

A bank évek hosszú során át mindig úgy intézi a dolgát, hogy akkor legyen a legmagasabb a kamatláb, a mikor kezdődik a kivitel, a mikor egész évi munkájának gyümölcsét aratja a gazda. E politika ép oly önző és gyalázatos, a mily káros.

A bank e czél elérésére összes fortélyai-val él. A nyári hónapokban összevásárolja a nyílt piaczon a váltókat és megtölti vele váltótárczáját. — Okszerűen és hazafiasan a banknak tartalékait kellene gyarapítani nyáron, hogy megfeleljen a fokozott kesekedelmi igényeknek őszkor. De akkor nem üzhetné kamatu-szoróját, akkor nem adóztathatná meg a forgalmat kedve szerint es részvényesei javára. Akkor tartalékaiból könnyen kifutná a hitelszükséglet s nem volna ürügy a kamatláb felszólására.

De a bank még egyebet is tesz. Tartaléktökéjét nem hitelpapírokban vásárolja. Beszerz továbbá egész mennyiséget saját zálogleveleiből. Ezek az összegek, jóval több husz millió forintnál, el vannak vonva a leszámítólástól és ki vannak vonva a jegytartalékból. Ez is jó üzlet neki, de megrövidítése a közforgalomnak.

Ilyen manipulációval sikerül aztán rendszeren szeptember hóban, a mikor fellépnek a gabonakereskedés és a cukor ipar nagy igényei, kis tartalékot kimutatni és néhány millió adóköteles jegyet forgalomba hozni.

Igaz, hogy a bankjegyadó a bankaktában okszerűtlenül magasan van megállapítva. A törvényhozás e hibás intézkedését a bank ugyancsak érti saját hasznára fordítani.

Tegyük, hogy jegyforgalma 400 millió frt és váltó tárczája 180 millió frt. Adóköteles jegyforgalma ez idő szerint mintegy 5 millió frtra ruhgat. Már most ez 5 millió adóköteles jegyforgalom terhe folytán a pénzdrágulás kiterjedt az összes váltóforgalomba befektett

jegymennyiségre. Ő fizet 5 millió utánjegyadót és élvez 1 százalék magasabb kamatlábat összes forgalomba beállott jegyei után, vagyis 3 hónap alatt az egész 180 millió után. Ez aztán igazán nem rossz üzlet. De annál rosszabb a kereskedőre és gazdára, mert a kereskedő a drágább pénzt költségeiképp számítja, a mennyivel a költség több, annyival kevesebet adhat a gabonáért s így a kamatláblemelést valósággal megfizeti a gabonatermelő.

A bank e gazdálkodását a kormánynak nem szabad türni. — A fennálló banktörvény szerint nincs a kormánynak joga közvetlenül befolylni a bankkamatlábra. Ez öreg hiba. E befolyást meg kell szerezni.

Midőn a banktörvény megújított, témérdek új kedvezményt nyert a bank. Megengedett neki jegyforgalmát kiterjeszteni és kötelezette makát ellenben 6 hónapos váltókat is leszámítolni. Ez utóbbi a mezőgazdaság érdekében köttetett ki. Mindez írott malaszt marad. — A bank szépen beszeri a hasznot, a mi kiváltságainak kiterjesztésével járt, de a mezőgazdasági hitelért semmit sem tesz. Sőt nem csak hogy nem tesz érte, hanem a mint látjuk, felhasználja a látszatot, hogy a kivitel megnehezítse s a mezőgazdát terményei értékesítésénél megrövidítse.

Felhívjuk e politikára e törvényhozás figyelmét. Gondoskodjék arról, hogy a hitel monopolizálásával ne szenvedjünk annyit és hogy azok a férfiak, a kik a bank tanácsában a magyar érdekek védelmére hivatottak, erélyesebben járjanak el és jobban teljesítsék kötelességüket.

M. F.

BELFÖLD.

Jubiláló püspök. Nagy ünnepléssel készülnek megülni e hó 20-án Kun Bertalan miskolci ref. püspök és konventi elnök fölavatásának 50-ik, miskolci lelkeségének 40-ik és püspökségének 25-ik évfordulóját. A jubileumon részt vesz Szász Károly ref. püspök is. — Az ünnepi alkalmával Vay Miklós báró főgondnok, főrendiházi elnök üdvözli a püspököt, s atnyújtja a nevére teendő alapítványra vonatkozó okiratot, s az egyházkerületi lelkészek, tanárok, tisztviselők és tanítók arcképeit s aláírásait tartalmazó albumot. Delben a megyeház nagytermében a küldöttségek fogadása, délután 3 órakor pedig a »Három-rózsa« termeiben bankett lesz.

annyi vér majdnem hiába folyt: a magára hagyott nemzet kimerült, és a felkelőknek meg kellett elégedniök, hogy a szatmari békében (1711.) a győztes király jól-rosszul biztosította az országnak némi politikai és vallási szabadságot.

E hosszú harcokat illusztrálja a kurucz költszet. Jó részt népies termékekből áll, a mely csak újabban látott nyomtatásban napvilágot fardhatlan történetirőnk, Thaly Kalmánnak buzgólkodásából. Szerzőik néha egyszerű katonák, közrendű kuruczok, máskor a felkelő sereg kiválóbb tisztjei, vezérei.

A hadi eseményeket nyomon követte a költszet. Ha a kuruczok egy várat elfoglaltak az ellenségtől, ha esatát veszítettek a nyílt mezőn, mindjárt támadt róla ének, történeti dal. De ez elbeszélő műveknél sokkal értékesebbek, költőibbek a lírai költemények. Ezekben a nép számtalan szenvedését panasolja, segítségért fohászodik a magyarok istenehez, majd vezéreit magasztalja, az ellenséget pedig gúnyolja. Néha egy-két strófában a nemzeti közérzés, politikai közvélemény, öröm vagy bánat, remény vagy felelem, elbizakodás vagy elkésredés oly pregnánsul jut kifejezésre, hogy egy-egy rövid lírai vers több fényt vet az egész korszakra, mint kötetnyi okirat.

Egy ének általánosságban panaszkodik a haza mostoha sorsáról, elebb a hold (a török) homályosította el a haza napját, most meg a nemzet gyöngye testét a napnyugati sas (Habsburg-ház címere) szagatja éles körmeivel.

A másik a német katonák fosztogatását, zsarolását festi eleven színekkel:

Nézd el csak, nézd el csak óh szegény magyar-ság!

Miképp uralkodik rajtad a német-ség!
Megnézik házadnál a kincses ládát,
Elvonjak alulad paplanos ágyadat,
Szabadságod ellen házadban is beszáll,
Uri módon bátran énekölve sétál,
Te nemes fejedre tőle sok »hunc fut« száll,
Azt mondja: házadtól máshova távozzál.

A papi uralom ellen is sok a panasz, mert így szól egy ének:

Akárhova tekints: mindenütt pap az úr,
Kincses jószágokban ő kedve szerint dúl,
Mehízik zsiroddal, töltözik kincseddel,
Te koplalsz, nyögsz, nézed csak könnyes szemekkel.

A jezsuiták üldözése ellen a protestáns egyháznak van legtöbb oka a keserűségre. A

magyar Sion árván maradt leányának nevezi magát egy énekb-n, a mikor istenhez könyörög, szabadítsa ki ártatlan fiait, a protestáns lelkészeket a börtön mélyéből, a gályarabság bilincseiből.

Ilyen énekek tüzelték föl a népet a fegyveres fölkelésre. Megkezdődik a kurucz világ, és most halljuk a katona énekeket. A harc elején, mikor még a felkelőkre mosolyog a szerencse, ugyan hegyken biztatják egymást a kuruczok:

Csak azt nézd pajtás, hogy német hol van!
Csak azt vágd pajtás nagy haragodban,
Tölts kupamba bort, lelkennek is bort!
Németnek vesztére üljük meg a tort!
Virradattal rá ütünk a német táborra,
Átal verjük a németet a más világra!

A győzelmek idején alkuba sem állnak a kuruczok az ellenfelel. Az udvar ugyanis, mikor a felkelők egy-két ütközetet nyertek, rögtön kész lett volna a békére, kifogyhatatlan az ígéretekben, a nemességet az alkotmány visszaállításáról biztosította, a protestánsoknak teljes vallásszabadságukat ígérte, a vezéreket birtok-ajándékozással, udvari címek, méltóságok osztogatásával akarta a fegyverletételre

A fumei kormányzó lemondásáról szóló hírt most más forrás is megerősíti. Zichy Ágost gróf már nem sokára megváltik állásától. Utódjára nézve még nem történt megállapodás, de Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszterrel tárgyalások folynak a kormányzói állásra történő kinevezése tárgyában.

A király az oláhokhoz. Király ő felsége vasárnap fogadta Beszterczen a tisztelgő küldöttségeket, mely alkalommal a Miron Román patriarka által vezetett görög keleti román egyház papságának a következő, megszívlelésre méltó választ adta: „Őszinte köszönettel fogadom a görögkeleti román egyház papságának hódolatát s hű ragaszkodása kifejezését. Legyenek meggyőződve, hogy vallásuk és nemzetiségük legszilárdabb védőbástyája a törvényes államszervezet. — Tekintsék szent hivatásuk egyik főfeladatául nemcsak a valóság felekezeti, hanem a nemzetiségi béke gondozását is és királyi kegyelmem kijelentése mellett biztosítom önöket, hogy egyházuk s annak alapintézményei jóakarú gondoskodásomra ezentúl is számíthatnak.»

KÜLFÖLD.

A szultán programja. A „Monitor Oriental» azt írja, hogy a külügyi politikának a szultán maga áll az élén, és a miniszterek csupán az ő akaratának végrehajtói. Ez a viszony változatlanul fennmarad. Az új kabinet programja ugyanaz marad, mint a régié. Haladás és reform a belügyekben, béke és jó viszony kifelé az összes hatalmasságok irányában. A kormány az orosz hajóknak semmiféle előnyt nem biztosított, a melyben más nemzetek hajói nem részesülnek. A „Levant Herald» azt írja, hogy a régi szokástól eltérés csak annyiban mutatkozik, a mennyiben az orosz hajók a tengersizorosokon császári iradé nélkül, csupán az ottoman katonai hatóság engedélyével járhatnak. Ez mitsem változtat a nemzetközi jogviszonyokon, és semmiféle szerződéssel nem ellenkezik.

Európa ágyúja. Az európai államok tüzserőgeről következő statisztikai kimutatást olvassuk: Franciaországnak van 480 ütege és 2880 ágyúja, Németországnak 434 ütege és 2620 ágyúja, Oroszágnak 339 ütege és 2004 ágyúja, Ausztria-Magyarországnak 241 ütege és 1836 ágyúja, Törökországnak 258 ütege és 1248 ágyúja, Olaszországnak 198 ütege, 1188 ágyúja, Angliának 110 ütege, 660 ágyúja, Romániának 68 ütege, 378 ágyúja, Spanyolországnak 63 ütege, 378 ágyúja, Svájcznak 50 ütege, 300 ágyúja, Svéd- és Norvégországnak 48 ütege és 258 ágyúja, Portugáliának 35

ütege, 208 ágyúja, Belgiumnak 34 ütege és 190 ágyúja, Németalföldnek 20 ütege s 129 ágyúja, Görögországnak 17 ütege és 102 ágyúja, Daniának 12 ütege és 68 ágyúja.

A lovasság telegráfja. Az Ausztriában tartott legutóbbi hadgyakorlatok alkalmával sikeresen tettek kísérletet az ujon felta ált lovassági telegráffal. A hadseregnek mind a 41 lovasezredet ellátják vele. Az ezredben két altisztre bizzák a dolgot. A táviró két a nyereghez erősített szekrényében van elhelyezve; ezek közül az egyikben készítik el, a másikban a batteriát tartják. A telegrafista, ki azzal van megbízva, hogy az ezredben maradó hivatalársait a rekognoszcirozás eredményéről értesítse, gyors lovaglással lerakja az utra, a fákra és az árkokba a sodronyokat, melyeket 500 méternyi hosszúságu gombolyagokban visz magával. Az 1000 m. sodrony súlya 500 gramm.

Ujdonságok.

* **Városi közgyűlés.** Meghívás az 1891-ik évi szeptember hó 17-ik napján esütörtökön délelőtt 9 órakor. a városhaza nagyszobában tartandó rendes bizottsági közgyűlésre. Tártyak: 1. Polgármesteri jelentés 1891. évi jul. aug. hónapokról. 2. Kereskedelemügyi miniszteri leirat, mely szerint a németbirodalmi kormány a fumei német császári alkonsulatus ügyeinek ideiglenes vezetésével Bernhard ideiglenes minőségű titkárt bízta meg. 3. Ugyanaz mely szerint a török császári kormány a fumei török alkonsullá legutóbb kinevezett Sadreddin bey helyébe, — ki ezen állást el nem foglalta, — Nikolaki effendit, a madridi ottoman cs. követség volt titkárat és tolmácsát nevezte ki. 4. Tanácsi előterjesztés a városi tisztviselők fizetésének emelésére nézve. 5. Ugyanaz a női kereskedelmi tanfolyam létesítésére 500 forint segély és egy évre 200 forint lakpenz adása iránt. 6. Ugyanaz a rendőr-tisztviselők egyenruhával ellátás iránti kérelmükre. — 7. Ugyanaz az önkéntes tűzoltóknak a tűzörtség és a fogatok szaporítása iránti kérvényükre. 8. Ugyanaz a felvideki magyar közművelődési egyesületnek támogatás iránti felhívására. 9. Ugyanaz a főiskolai nyilvános olvasó terem fentartására vonatkozó segély iránti kérelemre. 10. Ugyanaz Csanki József ipar-művészeti iskolát végzett növendékeknek további segélykérő folyamodványára. 11. Ugyanaz a Csokonai körnek 600 frt segélyt kérő folyamodványára. 12. Ugyanaz a Fröbel gyermek-kelet egyesületnek segélykérő folyamodványára. 13. Ugyanaz az 1892-ik évi városi költség előirányzatot illetőleg. 14. Vásárfelügyelő választása.

— 15. Főispán ur ő méltósága átírta, a folyó évi július 28-iki számonkérő szék irataival. — 16. Polgármesteri jelentés a sajtóbírósi esküdszék szolgálati lajstromának újból összeállítása tárgyában. — 17. Tanácsi előterjesztés a kereskedelmi akadémia részére megszavazott 40,000 forint hozzájárulás tekintetéből kötendő szerződés pontozatainak megállapítására nézve. 18. Ugyanaz a Hortobágyon a ragályos beteg lovak részére istálló építése iránt. 19. Ugyanaz a Savóskuti erdészi állás megszüntetése iránt. 20. Ugyanaz a cs. és kir. 39-ik gyalogezred részére férőhely kibérlése iránt. 21. Ugyanaz a birói árverésen megvett Valentin-féle színházi ingóknak eladása tárgyában. 22. Ugyanaz Riesz Lipótnak községi kötelekbe felvétel iránti kérvényére. 23. Ugyanaz a városi közigazgatási bizottság 1891 dik első félévi működéséről szóló jelentésére. — 24. Ugyanaz Berger, Rösler és Horváth helybeli lakosok kérvényére, melyben magánhasználatu távbeszélő felállítására közterület átengedését kérik. 25. Ugyanaz László Mihály erdőőr nyugdíjazása iránt. 26. Ugyanaz Rácz István erdő-őr nyugdíjazása iránt. 27. Ugyanaz Tarcsai Danielnének néh. férje 200 frt temetési költsége kiutalványozása iránti kérelmére. 28. Ugyanaz Özv. Biró Antalné özvegyi segély iránti kérelmére. 29. Ugyanaz Török Gábor erdőmesternek, — néhai Zivuska Józsefné temetési költsége, s kiskoru gyermekei nevelési pótléka, kiutalványozását tárgyazó jelentésére. 30. Ugyanaz Hajdu Balázs szolgálatban lévő csősznek a nyugdíjas szolgazemélyzet közzé leendő felvétele iránti kérelmére. 31. Ugyanaz Krisztiáni Alajosné özvegyi segély iránti kérelmére. 32. Ugyanaz a berkocsi szabályrendeletre vonatkozólag. 33. Bába oklevelek. Debreczen, 1891. szeptember hó 10. Simonffy Imre, királyi tanácsos, polgármester.

* **Honvédeink Nagyváradon.** A debreczeni 3-ik számú honvéd gyalogezred, mely négy zászlóaljból áll, f. hó 17-én csütörtökön érkezik Nagyváradra, a honvédségi dandárgyakorlatokra. Ez alkalommal a nagyváradi 3-ik számú honvédezred Bihar tájékán az érkezők elébe menend annak feltartóztatására, s az itt végbemenő ütközet lefolyása után az egész dandár Nagyváradra fogja tartani bevonulását. A dandárgyakorlatokon három század honvédhuszár és egy üteg zász. és kir. tüzserg is részt fog venni, mely fegyvernemek a hadgyakorlatokat igen változatosá és érdekessé fogják tenni.

* **A salgó-tarjáni aczélgyár** gazdag szép gyűjteménnyel ajándékozta meg kereskedelmi akadémiánk áruismeri és technológiai muzeumát, megvan abban a gyár mindennemű aczél-és vasgyártmányának egy-egy mintája.

birni, hogy aztán a béke idején e sok szép igéretből mentül kevesebbet tartson meg. De a kuruczok nem mentek lepre. Hogy a bécsi udvar ajánlatait mikép fogadtak, tanúság rá ez a maig fennmaradt híres kurucz ének:

Ne higj magyar a németnek,
Akármivel hítegetnek,
Mert ha ad is nagy levelet,
Mint a kerek köpönyeged
S pecsétet üt olyat rája,
Mint a holdnak karimája:
Nincs abban semmi virtus.
Verje meg a Jezus Krisztus!

De később, midőn homalyosulni kezd a felleők szerencsecsillaga, keserűség fogja el a szegény kurucz katoná szívet. Siratja a várakat, melyeket sorra visszahódítanak a német generalisok, panasszal, átokkal emlegeti vitéz vezetőit, a kik a veszteségek után mind sürűbben hagyják oda a szabadságért lobogtatott zászlót, hogy a királyi udvar kegyében meghuzódjanak.

A felkelő sereg feloszlik, elébb kisebb csapatokra, a melyek jó ideig reménylik, hogy megújul még a harc:

Kardunk, lovunk még meg volna,
Jó szerencsénk ha fordulna:
Csak vezérünk szabadulna,
Előttünk-járónk ő volna.

Azután erről a reményről is lemondanak; teljesen szétszóródnak. A főbbek kibujdosnak a hazából, a szegények föl s alá kóborolnak az országban. Egy ilyen bujdosó ajkán teremhetett ez a szép dal:

Őszi harmat után
Nagy hegyeknek ormán
Fujdogál a hideg szél, fujdogál a hideg szél.
Zöld erdő harmatát,
Piros csizmám nyomát
Hóval lepi be a tél, hóval lepi be a tél.

Régi időm elmúlt
Most másképen fordult,
Szomorú az én sorsom, szomorú az én sorsom.
Messzire bujdosom
Hazamat itt hagyom,
Isten vezérli dolgom, Isten vezérli dolgom!

Most már a németeken, vagyis az udvari párton a sor, hogy a kuruczokat csufolják, különösen sok gúnynak van kitéve az a ku-

rucz közkatona, a ki eddigelé csak a harcából élt, és a ki a békés foglalkozáshoz sehogyszem tud hozzá szokni; inkább rongyosan, éhesen, szomjasan kóborol országszerte, alamizsnából él, de ha megszorul, a máséhoz is hozzá nyul. Szarkasztikus gunnyal kérdi a német párt embere:

Hol vagy te most nyalka kurucz,
A ki voltál, mint a szép strucz?
Már hazádba soha sem jutsz,
Ez világból majdnem kifutsz,
Nyalka kurucz!

Kérdi továbbá a kuruczról, hol fényes kardja, czifra karabélyá, prémes dolmánya, kócsagtollas süvege és hol van büszke paripája. Ne is merjen már a kurucz a német előtt megállani:

Szaladj kurucz, jön a német,
Hidd el, ha elérhet téged,
E világból kidob téged,
Nyalka kurucz!

De a szegény kurucz katonát nem nagyon bántja a német párt csufolódása, beletörődött a szenvedésbe, megszokta az éhséget, szomjat,

* **Az ártézi-kut** furásánál szerencsés talajra akadtak. A furó akadály nélkül halad lefele s már reményünk lehet, hogy sikerülni fog az ártézi kut. Éjjel is dolgoznak s a munkát minden este feszült érdeklődéssel kíséri az ártézi kut előtt összegyűlt közönség.

* **Kinevezés.** Tisztelendő Schumich-raszt László helybeli r. k. segéd lelkész ki rövid itt léte alatt ugya hívek, mint ismerősei szeretetét, ragaszkodását kiérdemelte, mai napon Magyarpatak ujonnan alakult hitközség lelkészévé kineveztetett. — Helyét Eszes Béla nagyváradi székesegyházi karkáplán fogja elfoglalni.

* **Királyi utazás hajdanában.** A király mostani magyarországi utazása alkalmából a »B-i H-p« néhány apróságot közöl, melyek ő felsége 1857-iki császári utazása alkalmából történtek. Akkor már a király nagy előszeretettel kezdett magyarul beszélni s a magyarokat mindenütt ezen a nyelven szólította meg. A czeglédi állomáson a tisztelgő küldöttek tagjai közül többeket megszólított. Így Meleghegyit is megkérdezte, hogy idevaló birtokos-e?

— Az, felséges uram, — volt a felelet.

— Milyen a földje? — kérde tovább a király.

— Sok a homokos rész benne.

— Van szőlője is?

— Van.

— Jó bor terem benne?

— Nagyon savanyu. Kinyilik tőle az ember zsebeben a b i e s k a.

»Bicska.« Ő felsége előtt ez a népies kifejezés ismeretlen volt. Odafordult kíséretéhez, hogy mi az a bicska? Megmondták, hogy kés. A kíséret összenézett. Mit akar ez az ember? Ő felsége borrhól kérdezősködik, ez meg bicskával felel. Végre Augusz megmagyarázta a kifejezést értelmét, mire mindnyájan jót nevettek. — Ugyanitt és ugyanekor történt az a híres jelenet, a körösi emberrel. A nagykörösi és kecskeméti küldöttség egymás mellett állott. A király előbb a körösiekhez fordult.

— Ez Körös küldöttsége?

Egy kekbeli gazdátkodó felelt:

— Igenis, felséges uram.

— Nagyon örvendek! — felelt a király s jóakarattal intett kezével a bácsi felé. Ez se rest, belecsap a királyi kézbe, megrázza s aztán büszkén odafordul a szomszéd város küldöttségéhez, mondván:

— E z t e g y e m e g K e c s k e m é t!

Persze, hogy nem tette meg. 1857-ben szintén Czegléden mutatták be a királynak a nagykörösi gimnázium tanári karát, köztük Arany Jánost és Szilágyi Sándort. Mikor a király Arany nevet hallotta, hirtelen odafordul Auguszhoz:

— A híres magyar költő?

— Igenis, felséges uram, felelt Augusz, a ki akkor volt boldog, ha az uralkodónak minél több notabilitást mutathatott be.

* **Kiss József** kir. tanfelügyelő felsőbb helyen engedélyezett szabadságáról haza érkezvén, hivatalos működését ismét megkezdette.

* **Elgázolt gyermek.** Ma reggel a csapó-utcán egy Kerekgyártó József nevű öt éves gyermek egy kocsit alá került. A kocsi nem vette észre a gyermeket s nem állította meg a lovakat. A gyermek jobb kezére rálépett a ló s nagyon megvérezte azt. Egyéb baja nem történt.

* **Műfagy.** New-Yorkból jelentik, hogy miután az amerikaiaknak sikerült műesőt előidézni, most kísérletet tesznek a műfagy előállításával. Washingtonból jelentik, hogy legközelebb kísérletet fognak tenni, hogy műfelhők segítségével korai fagyot idézzenek elő és ez által a föld melegének kisugárzását megakadályozzák.

* **Vizsgálat egy főmérnök ellen.** Nagyvárad város főmérnöke Busch Dávid — mint onnan írják — fegyelmi vizsgálatot kért önmaga ellen, egy nagyváradi lap czikke miatt, mely őt a kaszárnyaépítésénél részrehajtással vádolta. A főmérnök kérelme alapján az ő tisztázására a fegyelmi vizsgálatot el is rendelték.

* **Wekerle pénzügyminiszter — mint sürgönykézbesítő.** A pénzügyminiszter egyik díjnokának sürgönye érkezett a hivatalba. A sürgönykézbesítő osztályról-osztályra járt, keresve az illetőt, de mindenünnen elutasították. Így járt már mintegy három-negyed óráig a miniszterium egyes osztályaiban, míg végre, hogy, hogy nem, a miniszter szobájába botlott be, hol a pénzügyminisztert találta maga előtt. A pénzügyminiszter azon kérdésre, hogy mit akar s kit keres, elmondta, hogyan járt, hogy a címzettet nem találta egy osztályban sem, s hogy mindenünnen elutasították. A miniszter nyomban fogta kalapját s elindult a sürgöny-kézbesítővel a címzettet keresni. Elképzelhető az osztályok meglepetése, midőn maga a miniszter keresi a címzett díjnokot. Végre megtalálták az illetőt, egyik mellékszobában. Ekkor a miniszter oda fordult a hivatalnokokhoz s figyelmükbe ajánlotta, hogy maskor nagyobb figyelemmel legyenek hasonló esetekben, mert — ugymond — ki tudja, nem olyan fontos-e a távirat az illető egyénre, hogy az eltelet egy óra idő is helyrehozhatatlan.

* **A színházban** a gázmotort ma adják át a használatnak. A színészek nagy része már itt van, holnapra mindnyájan megérkeznek. Holnap lesz a színházi gyűlés.

* **Kereskedelmi akadémiánkon** a pórtérségi írásbelijét f. hó 21 — 23, szóbelijét pedig 26 án veszik föl.

* **Szer a filloxera ellen.** Egy párisi lap azt újságolja, hogy Rómában Ferroncito doktor szert talált föl a filloxera ellen. A kísérletek, melyeket a szerrel tett a san-remo-i szőlőkön, kitűnően sikerültek. Ferroncito közelebbi Angliába utazik, ahol filloxera-irtó módszereit be szándékozik mutatni.

* **A megyén** ma d. e. alapította meg a fedezetesre kijelölt lovak elhelyezését az erre kirendelt bizottság.

* **Párbaj susztertallérral.** A »lovagias ügyek« krónikájában kaczagató helyet követel magának ez az »affaire.« Ott folyt le a Csicsogó-téren, hatalmas hahótája közben a talygásoknak.

A hősök Siravicza János és Csamangó Illés.

János kidüllesztett mellel odaállott Illés elé s így szólott hozzá:

— Tudod mit? Fogadjunk 5 forintba, hogy 10 lépésről egy kétgarassal kiütök két fogadat.

— Helyes — állott rá Illés a furcsa párbajra.

Fölkértek egy kollégát »szekundánsnak« s neki átadták a fogadás tárgyát képező 5—5 forintokat, hogy őrizze meg, míg a lovagias ügy eldőlt.

János biztosra vette a nyereséget, Illés is.

Kiállottak, Illés széjjelhuzta ajkait, hogy éppen csak a fogai látszottak, a szekundáns kimérte a 10 lépést, egy, kettő, három! — számálta. A kétgarasos sűrűlt a levegőben, nagy sístergéssel odacsapódott Illéshez, a ki összeesett s tele torokból ordított segítség után.

János jól talált. Már éppen fel akarta venni az ügyesen megszerzett pénzt, mikor kiderült, hogy:

először a fogadás el van veszítve, mert Siravicza nem két, hanem három fogat ütötte ki Csamangónak;

másodsor Siravicza semmiképp sem vehette vón' föl a pénzt, mert mialatt ő erős vitakozásba bocsátkozott a harmadik fog fölött, a szekundáns a két öt forintosral el lépett.

Épp e miatt, mint értesülünk, a lovagias ügynek folytatása lesz, természetesen a rendőség előtt.

* **Próba-bál.** Folyó hó 13-án a »Margit« furdő táncztermében Schaf János táncztanító próba-bált rendezett, mely mint próba-bál igen kitűnően sikerült; a szülék teljes melegegedésüket nyilvánították a táncztanítás, s különösen a körmagyar és magyar nemzeti táncz felett. Az első négyest 68 pár tánczolta. A mulatságnak a reggeli órák vetettek véget. A jelen volt hölgyek névsora a következő: Aczél Józsefné, Bagdi Istvánné, Csinovetz Ven-

hideget, meleget, és szomorú állapotáról jó izü humorral énekel:

»Mit búsítsz pajtásom, mikor semmid sínesen? Jő az isten, jót ad, légy jó reménysegben.« Hogy ne búsúlnék én, en édes pajtásom, Hej tömérdek gondok uralkodnak rajtam!

Köpönyegem lyukas, rongyos a dolmányom, A tömérdek folttól nehéz a nadrágom, Lábaról lovamnak lehullott a patkó, Patkó nélkül pedig megromlik a jó ló.

Ej, haj, mit búsúljak! élek, a mint élek, Kivetem hasamat a jó verőfénynek, Csak úgy dohányozom, mikor megéhezek, Több szegény legénynyel én is eltengődek.

Ime, így illusztráljak ez egyszerű költemények a kurucz haboruk változatos folyamát, lelkes kezdetét, fenyves győzelmeit és gyászos bukását. A szabadságharczok éppen a költészet által hagytak mely emléket a magyar nemzetben. Különösen egy ének az, mely a magyar szívet sebesebb dobogásra bírta, az arczot langra gyulasztotta és bár bánatról, veszteségről szól, mégis hazafi lelkesedést, a szebb jövő reményét keltette fel minden magyarban szá-

zadokon át, a legszomorubb időkben is. A Rákóczi-nóta ez, mely a Rákóczi-forradalom leveretése idején keletkezett, s mely leghívebben tartá fenn a nagy idők és még nagyobb emberek emlékezetét. Fájdalomkiáltása és panasz-dala az egy balsorsból sújtott nemzetnek, azonban egyszersmind imádsága és vigasztalása:

Jaj régi szép magyar nép,
Az ellenség téged miként szaggat, s tép!
Mire jutott állapotod?
Romlandó cserep,
Mint egy szépen festett kép,
Voltál olyan szép;
Jaj már régi szabadságod
Vissza mikor lép?

Hajh! Rákóczi, Bercesényi,
Régi magyaroknak szentelt vitézi!
Ocskai, Bezerédi!
Az ellenség őket mindenfelől
Üzi, kergeti,
Közinkbe sem ereszti...
Jaj! mi szegény nemzetünket
Mindenkép veszti.

Rajtunk tenger a fegyver,
Mert a német rajtunk hever,
Nem szan, mint hóhér,
És a kit elér, holtig vér,
Kegyetlen, embertelen
Nemzet van rajtunk;
Jaj, meg keil halunk!
Meg nem maradunk!

Nézz reánk Úr, a mennyből,
Ments meg kerünk ily ellenségtől,
Ki a magyarnak véréből épül,
Ne hagyj bennünket a némettől,
Ily rút ellenségtől
Gyaláztatni, moeskoltatni
Az irigyektől,
Ne hagyj bennünket megfosztatni
Dicső nevünkét!

Ez a bánatos ének megrázó dallamával együtt napjainkig fenmaradt. — Ujabb időben azonban kiszorult a Rákóczi-induló elől, mely ez ének dallamainak motívumaiból keletkezett a mult század végén. Ez az induló a bánatos mellett sokkal több lelkesítőt is foglal magában; ezért lett az ujabb szabadságharczokban nemzeti dallá, magyar Marseillaise-zé.

ezelné, Erdei Andrásné, Ekhámp Gyuláné, Fialkovic Jánosné, Freidenfeld Rudolfné, özv. Géder Józsefné, Gál Mihályné, Grieszháber Antalné, Huber Józsefné, Heller Józsefné, Halmi Imréné, Iványi N.-né, özv. Kovács Mihályné, Kecskés Józsefné, Kiss Jánosné, Kántor Józsefné, Kovács Istvánné, Karak Bálintné, Kecskés Ferenczné, Lendvai N.-né, Laczkó Józsefné, Martinyi Lajosné, Muraközi Kálmánné, Medgyaszai Sándorné, Flezsár Sámuelné, Munkácsi Istvánné, Madar Mihályné, Némethi Istvánné, Nagy Mihályné, Nagy Bálintné, Nagy Istvánné, Ottó Sándorné, Pethő Gáborné, Pongrácz N.-né, Kopper Györgyné, Papp Lászlóné, Szücs Józsefné, Sáros Mihályné, Schaf Jánosné, Szemere Istvánné, Simon Mihályné, Sulina Mihályné, Sziártó Jánosné, Seres Lajosné, Tar Istvánné, Tóth Istvánné, Uri Sámuelné, Varga Istvánné, Vass Györgyné. — **Leányok:** Aczél Mariska, Bagdi Róza, Brück Lina, Csinovetz Róza és Teréz, Erdei Zsuzsika, Friedmann Amália, Fialkovits Juliska, Freidenfeld Vilma, Grieszháber Giza, Flezsár Viktória, Gaál Emma, Halmi Róza, Huber Róza, Hatvani Eszti, Irányi Irén, Kopper Janka, Kovács Róza, Matild és Giza, Karak Juliska, Kiss Juliska, Kántor Róza, Kecskés Juliska, Krón Mariska, Laczkó Róza, Lendvai Irma, Martinyi nővérek, Munkácsi Margit, Muraközi Erzsike, Madar Juliska, Nagy Mariska és Róza, Némethi nővérek, Ottó Mariska, Pethő Juliska, Pongrácz Ida, Soós Juliska, Szokol Róza, Simon Juliska, Sáros Irma, Szemere Róza, Szücs Róza, Sulina Giza, Sziártó Juliska, Seres Róza, Schaf Jozefa, Tóth Eszti, Tar Berta, Tóth Mariska, Uri Juliska és Róza, Vass Gizella.

* **Egységes** vasuti idő lép életbe az összes európai vasutakon okt. 1.-től. Az idő egy angol város órája után lett megállapítva. Ez az óra épen egy órával késik a miénkhez képest és így a mikor a vasutiaknak 12 óra lesz, a más polgári halandó óráján akkor már délután 1 órát mutat az óra mutató.

* **Vegyteni vizsgán.**

— Uram, mondja a vizsgáló tanár, ön bizonyára tudni fogja, hogy a legborzasztóbb robbanó anyagok a legközönségebb anyagokból készülnek legyen szives egyet idézni.

A tanuló (meggyőződéssel): A bab! . . .

* **1500 ember halála árvízben.**

Madridból sürgönyözik, hogy Toledo tartományban az Armirquilla folyó az esőzések következtében kiöntött medréről és Consuegra városát, továbbá számos községet elárasztott és számos hazat elsodort. Hír szerint a katasztrófának 1500 ember esett áldozatul.

Visszatért vándormadarak.

Már hallik a szárnycsattogás a levegőben; a vándormadarak ismét visszatértek az elhagyott fészkekbe s megerkezésekkel ismét a régi hangulat ragadja meg a lelket. Ezernyi változatban sűrűnek forognak, jókedvű kiáltásaikkal üdvözölve a várost, mely megerkezésekkel, mintha villanyos ütés érte volna, valami jóléti éleltséget érez. Persze itt vannak, ma már költözködnek a — színészek. Az elhagyott színpadon ismét nyikorognak a kuliszák s a festett erdők enyves illata hangulatba ringat.

A színház körül nagy az élélség; azt hinné az ember, hogy valami árverés van ott, olyan nagy zajjal vannak. Pesze a habitúék már harcukészen kivonultak oda s csinálják a hangulatot a jövő évadhoz, melynél feszültebben még nem vártuk soha, hogy vajon miképen sikerül. Igaz, hogy pompásan átöltözködött a színház, mert az ócskaságok és hiányok mind eltűntek már s az új színpad olyan fényes és sima, mint az udvari bálók parkettje. Öröm lesz rajta játszani.

Az új évadot izgatottan várja már minden színházba járó, mert az tény, hogy nem közönséges évad lesz, vagy nagyon jó, vagy nagyon rossz, — majd meglátjuk okt. elsején. Mert ekkor fog megnyitni a színház. A színészek már szállingóznak s már ma mindenkinek itt kellene lenniük, hogy a holnapi gyűlésen megállapíthassák az első előadást.

Jó is már, hogy valami fog történni Debreczenben, mely mostanában oly csendes volt, mint a sir s kitűnően sikerült ugorka szezonnal dicsekedhetik.

8180—8124.
1891.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező következő földek u. m.

1., az ispotály lapostól, a Miklós-utcai sorompóig, sőt azonkívül a tóczó vízvezető csatornáig terjedő mint egy 58. hold föld terület legeltetésre.

2., az Elepi III-ik dűlőben levő 3 és fél nyilas tanya föld, szántás alá.

3., a Czegléd-utcai volt széna raktári helyiség 7 hold és 1298 □ öl föld terület, tetzés szerint kaszállásra, megszántásra és végre.

4., az ugy nevezett Kincseshegy, mely 24 hold és 694 □ öl területű föld, a város ház nagytanács termében f. évi Szeptember hó 30-ik napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen f. 1891. évi Október 1-től 3 évre a számvevő hivatalnál megtekinthető árverési feltételek s ezen feltételekbe kitett kikiáltási árak mellett haszonbérben fognak adatni.

Miről az árverési óhajtok azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási árak 10%-kát bányat pénzüll az árvereltető küldöttség kezébe készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen 1891. Szeptember 14-én.

A városi tanács.

418

2—1

Egy házasság-közvetítő iroda.

Néhány nap előtt a »Berliner Tagblatt« kis hirdetőjében »Finom házasság« című kis hirdetés volt olvasható — a mely bizonyos G Augusztá nevű asszony házasság-közvetítő irodájával foglalkozott. Erre a »kis hirdetés«-re aztán számtalan levél érkezett az illető lap szerkesztőségébe, a mely mind ama házasság közvetítő irodában történő szédelgésekkel foglalkozott.

Különbben is számtalan lapokban jelennek meg hirdetések — a melyek mind azzal foglalkoznak — hogy milliomos és százezres kis-asszonyokat hozzanak főkötő alá. — Az ajánlatok legtöbbször időhöz vannak kötve: Még husvét előtt — — — karácsonyig stb. — és azután pedig a válaszok kéretnek bizonyos jel alatt: X. X. vagy V. W. Z. Berlin, poste restante küldeni.

Ezek a hirdetések kizárólag mind G . . . Augusztá urnő házasság közvetítő irodájából származnak.

Ezeket a hirdetéseket százezrek olvassák, ezek által neveltségessé tétetnek, majd ismét ezek által komolyan vétetnek. Istenem! de hát lehetetlen is lenne az, hogy például egy hölgy, a ki egy kis ballépést tett az életben, ne áldozna szivesen pár ezer forintot, hogy tisztességesen főkötő alá juthasson. Vagy nem hihető hogy egy gazdag árva, a ki szigorú gyámja által a férfivilágtól el lévén teljesen zárva, ilyen uton keresse Hymen boldogító rózsálczeit. Hát az asszony?

Bizonyosan évekig hervadt valami öreg, köszvényes pénzember oldalán, a ki végre is megtette azt a szivességet, hogy meghalt, általános örökösül fiatal nejét nevezve meg. Nincs-e ennek joga most millióin az eddig nélkülözött szerelmet megvásárolni?

Mindezek az eshetőségek tekintetbe vétetnek és a »k e l l e m e s f i a t a l e m b e r« hitelt adva a hirdetésnek, megírja az ajánlkozást.

Postafordultával aztán kap is egy öt kros utánvételes »üzleti körlevelet« G . . . urnő házasság-közvetítő irodájából, melyben megírják neki, hogy a bővebb tudósítás h o l n a p k ö v e t k e z i k. Nem is marad ki, természetesen ismét tíz kros utánvételi lapon. Így levelez a völegény-jelölt 10—15-ször egymásután az érdemes házasság-közvetítő irodával mindaddig,

amíg az utánvételek forintokra gyűlnek — de eredmény nincs, mert rendszeren p i l l a n a t r a kifogytak a nagyon gazdag partik, szegényebbet meg éppen neki nem akarnak ajánlani.

Van olyan bátor vállalkozó is, a ki elmegy az irodába, a mely elképzeltető kényelemmel és eleganciával van berendezve, de ott sem beszélhet magával a főnökével. — Helyette G . . . ur fogadja, egy igen kifogástalan gentleman. Ott beszélgetési és kérdezősködési díjakat fizetnek vele, de itt sem tud meg többet, mint levelei által. Menyasszonyok — ha utánuk kérdezősködnek — pillanatra szintén kifogytak.

Apródonkint megismerik aztán a vállalkozók az egész szédelgést, de azért mind ez ideig nem akadt senki, a ki hivatalos följelentést tett volna. G . . . Augusztá urnő folyton hirdet, a gazdag partiere vágyók zsebe ürül és a közvetítő iroda tulajdonosója pedig gazdagszik és fo-ztogat korlátlanul.

TÖRVÉNYSZÉK

Nagy levéllopás. Londonban élénk megbeszélés tárgyát képezi most egy nagy levéllopás, melyet egy Rhodess nevezetű kezelő tiszt követett el, kinek lakásán nem kevesebb, mint kétezerkétszáznyolcvankilenc feltört levelet, azonkívül mintegy 20.000 font sterling értékű pénzesutalványokat és bankchecekét találtak. Utóbbiak közül egy check 10,000 font sterlingre szól. A sikkasztó a kifosztott leveleket halomszámra dobta a Themsebe, a honnan a halászok gyakran kifogták. Ez lett azután a sikkasztó árulója, de csak hosszabb nyomozás után akadtak rá.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Írta: **Dumas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

— Ugy van! — felelt Ledru ur jósgáteljes hangon — ugy van!

— Orvos ur, vizsgálja meg a fejet! — mondá a rendőrbiztos.

— Csak most ne, orvos ur, csak most ne, amíg itt vagyok!

— Tán attól félsz, hogy megint megszólal? — mondá az orvos s kezében a gyertyával a zsákhöz közeledett!

— Ledru ur az Isten szerelmére! — rebegé Jacquemin — kérem, könyörgöm alássan, tessék nekik megmondani, hogy engedjenek engem eltávozni!

— Uraim! — szólalt meg a polgármester, miközben kezével visszatartá az orvost — miután ezzel a szerencsétlennel ugvis elvégezték már a dolgukat, engedjék meg, hogy a börtönbe kísértessen. Midőn a törvény a confrontatiót előírta, mindenesetre feltételezte azt is, hogy a vádlott azt ki fogja birni!

— Hát a szemle jegyzőkönyv? — mondá a rendőrbiztos.

— Hiszen már ugy is kis hija van!

— Igen! de a vádlottnak alá kell írnia!

— Majd alá fogja írni a börtönben is!

— Igen, igen! — kiáltá Jacquemin — a börtönben mindent aláírok, mindent, ami csak tetszik!

— Jó lesz! — mondá a rendőrbiztos.

— Csendőrök — vezessék el ezt az embert — szól Ledru ur.

— Köszönöm Ledru ur, köszönöm! — rebegé Jacquemin — a háláérzet mely kifejezésével.

Aztán megragadta a csendőröket karjuknál fogva, s emberfeletti erővel vonta őket fel a lépcsőzeten.

— Ennek az embernek a távozásával aztán vége lett az egész dráma érdekességének is. Minden, ami a pinczében vissza maradt, az a két rettenetes tárgy volt, a törzs nélküli fej, s a fej nélküli törzs.

— Én is aztán Ledru urhoz fordultam.

— Kedves polgármester ur — kérdém tőle — mit szól ahhoz, ha én sem írnam alá a jegyzőkönyvet, mikor reám kerül a sor? Lehetséges ez?

— Igen, de egy feltétel alatt!

— S mi legyen az?

— Ha az én lakásomon fogja aláírni!

— Nagyon szívesen, de mikor?

— Ugy egy óra múlva. Majd megfogom önnek mutatni a házamat, ez az ugynevezett Scarron-féle ház, érdekelni fogja önt, tudom.

— Ott leszek egy óra múlva!

— Én meghajtottam magamat s felmentem a lépcsőn. Még egyszer visszapillantottam a pinczébe.

Robert orvos az egyik kezével a gyertyát fogta, s a másikkal hátra simította a hajzatot a fejről: amint látni lehetett, ez a fej egy igen szép asszonyé volt, a szempillák lecsukódva, ajkai halványak és fonnyadtak voltak már.

— Hát nem valóságos tökfűlkő ez a Jacquemin — mondá — még el akarja hitetni az emberrel, hogy ez a fej megszólalt! Aligha nem kiesztel csalógás lesz, hogy örültek tünjék fel; ösmerem már én az ilyen fogásokat!

IV.

Scarron háza.*

Egy órával később Ledru urnál valék. Csupa véletlenségből az udvaron találkoztunk.

— Ah! — mondá mikor megpillantott — nem is sejtettem, hogy itt van! Annál jobb, mielőtt többi vendégeimnek bemutatnám, remélem nálam fog ebédelni, szeretnék önnel kissé csevegni.

— Én menetegetőzni akartam.

— Nem tűnök semmiféle menetegetőzést; én csütörtöki napon jött hozzám és ez önre nézve annál bajosabb, a csütörtök az én legkelvesebb napom, aki csütörtökön hozzám vetődik, annak okvetlenül az én vendégemnek kell lennie. Ebéd után nem bánom, választhat a távozás, vagy maradás között. Ha ez a mai este közbe nem jön, már régen az asztalnál talált volna, mivel rendszeren két órakor szoktam ebédelni. De bizony ma csak fél négy, vagy négy órakor fognak teríteni. Hanem Pyrhus is az oka — Ledru egy hatalmas kutyára mutatott — ma felhasználta Toni asszony zavarát és elliferálta az ürühczombot, persze másikat kellett hozatni a mézáróstól. Ilyen lévén tehát a helyzet signaturája — amint mondani szokás — mielőtt bemutatnám vendégeimnek, rá érek arra is, hogy ön előtt kissé jellemezzem őket.

— Jellemezni?

— Igen, éppen úgy, mint ahogy a »Sevilliai borbély« vagy a »Figaró« személyei jellemét és öltözködését szokás, hanem kezdjük először a házon.

— Polgármester ur, ha jól tudom, ön azt mondta nekem, hogy ez a Scarron-féle ház.

— Igen, itten apolta XIV. Lajos egykori felesége az első férjét. A szobája is itt van.

— A de Maintenon asszonyé?

— Oh! nem! a Scarron felesége, mert ne cseréljük össze, a de Maintenon asszony szobája már Versailles-ben, vagy St. Cyrben van. Jöjjön csak!

— Felmentünk a lépcsőzeten s egy előcsarnokba jutottunk, amely egészen kinyúlt az udvarra.

* Scarron Pál francia költő megh. 1662-ben, 1652-ben d'Aubigné kisasszonyt vette el nőül, ki később de Maintenon asszony néven XIV. Lajos kedvese volt. — Meghalt 1716-ban St. Cyrben. Ford.

Az ablakok közt két tábla csüngött a falon, melyek a XVII. századbeli eredeti felfüggesztéssel a szerelem országát ábrázolták. A képletek mindent felöltek, a szerelmes leveleket, a szerelmesek kedvenc homályát, a szerelem sötét vermét, a gyönyörök völgyét, a sohajok hidját, a falvakat pieziny galamb-dúczok jelképezték, a féltékenységet a fenevadakkal teli rengeteg; az egyik képen egy patak kigyózott végig, a szerelem patakja, s a megelégedés »várkastélyához« vezetett. Ott volt aztán az ország közepén egy bősztülő tüzhányó is, mely a szenvedélyek szikláját ábrázolá. A másik képen tulesapott a folyó partjain, azoknak a könnyeitől áradt az meg annyira, akik partjain bujdokoltak. Látni lehetett még itt a nyomor fészket, a szomorúság rejtekét s a bűbánszigetét.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A szalastakarmány és tej zsirtartalma egymástól jobban függnek, mint az abrak takarmánytól a tej vajtartalma. Igy pl. sok kísérlet azt bizonyítja, hogy jó tápdus szalastakarmány és egy kevés (fejenként 1 kg) abrak takarmány több zsirt képez a tejben, mint ha a rossz szalastakarmányhoz sok koncentrált takarmányt adunk. Sokszor a jó minőségű szalastakarmány mellett felényi, vagy kétszeres abrakmennyiség a tej zsirtartalmára egyenlő hatással vannak, annak jeléül, hogy a zsirtartalmat nem annyira a koncentrált takarmányok (mint korpa, olajpogácsa stb.), hanem a jó szalastakarmány emelheti.

Gyenge csontu növedék állatok nagyon lassan nőnek és a takarmányt rosszul értékesítik. Ilyen eset főleg savanyu réti széna (sáros kákás széna) után és czukorgyári és szeszgyári hulladékok bőséges alkalmazásánál gyakori. Hasonló alkalmak a csont mesterséges képzését teszik kívánatosá precipitált csontliszt, vagy még helyesebben tisztított takarmány-csontliszt segélyével. Közönséges szuperfoszfát, vagy párolt csontliszt e célra nem alkalmas, mert az organizmus által nem asszimilálható. Borjúk és csikók 12—14 grammot, növedékállatok 16—20 grammot, felnőtt állatok (pl. szoptatós állatok) 20—24 grammot nagy előnnyel kaphatnak, a nélkül, hogy egészségükre élvezetük legkevésbé is hátrányos volna.

Budapesti gabonatözsde. Szeptemb. 14-én. Buza ószre 10.41 pénz, 10.43 áru. Tengeri 1891. jul.—aug. 5.80 pénz, 5.82 áru. Zab ószre 5.88 pénz, 5.90 áru. — Káposztarepeze aug.—szept. 14.40 14.50 áru.

A hagyma sikeres eltartása első sorban attól függ, vajjon a kiszedett anyag teljesen megérett-e. A hagyma akkor van megérve, ha a nyaka sarga és magtartó csövek sárgás színt nyerve, meghajlanak. Tulérett hagyma télen át ép oly könnyen rothad, mint az éretlen; a hagyma kiválogatására, annak érettségi foka szerint, nagy szükség van. Az érett hagymát száraz nyári időben a földön kiterítjük, többször megforgatjuk, szóval az utóérésre alkalmas szolgáltatunk. Nedves időben, szellős pajtában kiterítve, vagy koszoruba fonva és fölaggatva, novemberben már az utóérésen is túl vagyunk. Ugyanakkor áll be a tisztogatás és a nagyság szerinti kiválogatás ideje. Kis készletnél a kiválogatott gyökeret fagymentes — de nem meleg helyen vagy a padláson gyaluforgács közé teszszük, vagy pedig egy fonalhálóban fölakasztjuk. Nagy meny-

nyiségeket fagymentes helyen, 60—80 cm. magas rakásokban teszszük el; ha a helyiség nem volna teljesen fagymentes, a rakásokra ponyvát terítünk és azt szénával befedjük. Igaz ugyan, hogy ily körülmények között a hagyma izzadni kezd, de az ebből származó bajon nem nehéz segíteni, ha enyhébb időjárás mellett a takarót eltávolítjuk és a hagymarakást átlapátoljuk, miközben a puha gyökök eltávolítandók. A hagymát olykor átnézni el ne mulasztjuk, s ha egymáshoz fagyott gyököket találunk: ne érintsük meg őket addig, míg ki nem engedtek.

A gyümölcsfák karóhoz kötözése főleg ott van helyén, a hol gyümölcsfákat szabadba (utszélékre, legelőre, szélnek kitett hegyoldalakra stb.) ültetjük ki a különösen ott, a hol a szélről és a legelő állatoktól szenvedhetnek. A legelő állatok ellen a kósárfonások, vagy ehhez hasonló drótból, illetőleg vassinekből készült védőketrecek nyújtanak biztosítékot. Ilyen esetekben a fát kikaparózní nem okvetlenül szükséges, habár nem felesleges. A fiatal gyümölcsfák azonban még akkor is karóhoz kötendők, ha megrongáltasuktól tartani nem lehet; ki kell kötözni őket azért, hogy helyes növést és alakot kapjanak. Koránt sem mindegy a gyümölcsfákra nézve, hogy megkötésükre milyen anyagot alkalmazunk. Igy pl. a kenderből, vagy más hasonló merev fonakból készült kötelek nagyon könnyen elkorhadnak s e mellett a fába belevágnak. Hasonlót mondhatunk a drótról, mely minden tekintetben mellőzendő. A szalma vagy sáskötélékek be nem vágnak ugyan a fácskába, de tartósságuk se dicsérhető s e mellett rovarok és lepkék petéinek, álczáinak szolgál buvóhelyül. Mindezen hátrányokat sikeresen kerüli ki a Durand-fele gyámolóító készülék, mely tulajdonképen két ovális galvanizált sodronykoszoruból áll. Ezek a sodronykoszoruk egymás mellett és egymáshoz vannak erősítve. Egyikükbe jön a karó, a másikba pedig a gyümölcsfácska. A belső koszorú sás vagy szalmafonattal van körülfogalva oly czélból, hogy a csemetét meg ne sérthesse. A fonatok a sodrony körül időként megújíthatók, de mindégy szorosan kötendők, hogy tartósabbak legyenek és a rovarellenségek se férközhessenek könnyen beléjük.

Az aratás Amerikában. A washingtoni földmívelésügyi miniszterium és newyorki terménytözsde kimutatásai szerint az idei aratási eredmények a következők: Buza termelt 545 millió bushel, — minősége, a mennyire azt eddig meg lehet itélni, kitűnő. Rozs: az idén termelt 28 millió bushel, a múlt évben 27 millió. A tengeri-termés ez évben valószínűleg szintén jóval megfogja haladni a múlt évit. Tavaly termelt 1,489,970,000 bushel, az idén mostani becslések után 2,026,700,000 bushelt remélnek. A mi az idei termést illeti, az ugy minőség, mint mennyiség tekintetében természetesen még az időjárástól függ. Wisconsin, Michigan és Indianában, továbbá még Illinoisban a tengeri-vetések eső hiánya miatt sokat szenvedtek. Árpából a legtöbb ország-részben gazdag termést várnak; különösen igen szépen áll Kaliforniában; már kevésbé kedvezően New-Yorkban és Wisconsinban. A tatárka bő termést ígér. A burgonya nagyon jól áll, julius óta sokat javult. Általában igen jó burgonya-termésre van kilátás. A dohány New-England, New-Jersey-ben és New-York egyrészeben meglehetősen jó termést fog adni, ellenben New-York nyugoti részén, Ohio-ban és Illinoisban csak közepes.

Kőbányai sertésüzlet
A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 12.
a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) —, —, —. 2) Öreg közép (páronként 300—400 klg-súlyban) —, —, —. 3) Fiatal nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 48.—48.50 4) Fiatal közép (páronként 251—320 klg, súlyban 49.—49.50 5) Fiatal könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő súlyban) 51.—52.— II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) —, —, —. 7) Közép (páronként 220—280 klg, súlyban) —, —, —. 8) Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 49.—51.— III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban, 47.—48.— 10) Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 47.—48.— 11) Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő súlyban) 48.—48.50— Sertés létszám: szept. 12 napján volt készlet 142,394 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízlatni való sertés —, —, —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 1630 drb.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Naponként érkeznek raktárra

szébbnél-szebb **ujdonságok** a közeli öszi időnyre u. m.:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
keskeny zsinór- és tolldiszek
fekete divatkelmek

SZINES SELYMEK
mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:
szőnyegek
BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK
ágyas asztalterítők

melyeket igen olcsón és szabott árakon ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsatér.

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Nagyváradon.
1441. sz.

Értesítés.

Hivatkozással a helyi hivatalnak az 1892. évben Nagyváradon szükséges kenyér és zabszükséglet szállításának biztosítására f. évi augusztus 15-én 1293. sz. alatt közzétett bérleti hirdelményére, közhírré tetetik, hogy a kenyérré vonatkozólag olyan vagylagos ajánlatok is megengedtetnek és elfogadtatnak, melyek az egész szerződéses viszony alatt fél búza és fél rozsleisztból való szállításra vonatkoznak.

Nagyvárad, 1891. szeptember. 4.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár
418 **kezelő bizottságától.** 2—2
NAGY-VÁRADON.

Értesítés.

Van szerencsém a t. építész urakat, valamint a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemben a legkülönöb gyártmányu

AGYAG- és MAJOLIKA-KÁLYHÁKAT

bevezettem és egy nagyobb szabásu **felállított** mintakályha, valamint készlet-raktár fölött rendelkezem.

Tekintve, hogy gyárosom a **legügyesebb** és legmegbízhatóbb hályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőim igényeiknek tökéletesen megfelelhettek.

Midőn a t. építész urakat és a n. é. közönséget

AGYAG-KÁLYHA RAKTÁRAM

megtekintése céljából tisztelettel meghívom, egyuttal felhívom becses figyelmöket legdusabban felszerelt **vas-kályha raktáramra**, fa, szén és kocsz fűtésre.

Képes árlapok bérmentve. Tisztelettel

402 87

Tóth Gyula

Debreczen, városház sarkán.

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA.

A hirneves

Bain Bruel de Rivaire freres

cégtől szállítok vám- és portómentesen **valódi francia**

COGNAC-ot

az Osztrák-Magyar-monarchia bármely helyére utánvét mellett; **9 frtért egy 4 literes palaczkkal, avagy 6 frtért 3 drb 3/4 literes üveggel kosárkába csomagolva.** — Ajánlok továbbá legfinomabb, hamisítatlan

Malaga bort

4 literenként ára 4 frt 90 kr vagy 3 üveggel kosárban 3 frt 75 kr.

R. MAITI CAPODISTRIA.

392 10—6

A „DEBRECEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvéllal mindenemü nyomtatványokat, n. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket
kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat sőt

a legújásesebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Új vállalatunkal, hol északkeleti Magyarország legregibb és legteljetlebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt **„DEBRECEZENI HIRADÓ”,** és a **„JOGI HETILAP”,** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives partfogásába. —
Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb árakon közölletnek.

■ Biróségi nyomtatványaink készletben vannak. ■